

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
22 martie st. v.
3 aprilie st. n.

Ese în şiccare duminică.
Redacţiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 12.

ANUL XXIII.
1887.

Preţul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Țințarul.

Un țințar cel ce supuse
Sânge dulce de creștin.
Eră mândru c'ajunsese
A fi cu stomacul plin

El porni prin lumea largă
Cu idei mari liberali,
Tot abuzul vré să-l spargă
Prin reforme radicali.

În al seu voiagiu soseșce
La niște ruini pustii,
Unde ca 'ntr'un târg găseșce
Góngce multe deci de mii.

«Veđi aici-i pentru mine!»
Socoteșce-al meu țințar,
«P'aici pot să fac mult bine,
Să deviu și popular.»

Mai înteu el observă
Un păingine — mereu
La o pânză cum lucră
Ca să-și facă cuibul seu.

«Stăi! tâlharule!» el sboră,
«Și mișelule ce ești,
Tu 'ntinđi cursa cea barbară
Să ne prinđi, să ne topoșci!»

«Fapta ta cea infernală
E o crimă, e păcat,
E ofensă socială,
Și tu demn de spânzurat!»

«Deci voi scrie prin jurnale.
Ș-oi propune 'n parlament,
Să-ți casăm ițele tale,
Cuibul cel impertinent!»

Er păinginu-i respunde:
«Măi țințare venetic!
Spune-mi d'unde până unde
Te-ai făcut așa voinic?»

«Nu veđi tu, măi perde-veră!
Cum muncesc intr'un unghet!
Nu-s ca tine hoț de țără,
Ci me țin d'al meu cotet.»

«Er de intră pân' la mine,
Și se 'ncurcă 'n lațul meu,
Vr'un obraznic ca și tine,
Drept îți spun, nu-mi pare reu!»

«După legea cea firéscă
Asta este hrana mea,
Cine vré să n'o pățéscă,
Să-și păzéscă vétra sa.»

«Tu pornind cu vorbe góle.
Éta că te-ai și 'ncurcat;
Sângele ce-l porți în fóle,
O să-l béu că l'ai furat.»

Deci pănginele vine
La țințaru 'n cursă prins;
Și storcându-i zama bine,
Pielea lui d'un fir a 'ntins.

Ș-a scris pe ea d'a respunde
La 'ntrebarea góngcelor:
Să nu-și bage nasul unde
Nu le ferbe óla lor.

Ion dela Buceci.

Fără credință.

— Novela —
(Urmare.)

All right: — ăise el, după ce sigilă și epistola acesta
din urmă, — trebuie să-mi regulez bine câinii,
ca să me servéscă credincios. Ómeni ca Zoran
și Onescu, sânt făcuți spre a ascultá poruncile
altora

Dup. améđi eși la preumblare, nu mai putea
remâne acasa: eră nervos, surescitat și neodihnit; el
nu șciea ce-i lipseșce, nu se putea prinde de ceva
lucru serios, nu-i ticiția nici máncaarea nici fumatul.
Stătú câtva timp în pórtă, privind după trecători, apoi
se luă și el pe uliță, să véđă ómeni, să se distragă.

Când ajunse spre casa, unde locuia Livia, își ridică odată ochii către ferestă; nu vedu pe nime; apoi intră în lăuntru, fără intențiune, fără de a ști ce face, și fără de a-și da seamă despre sine.

Livia eră plecată spre o carte, la mesă și cetia cu mare atențiune, mumă-sa eră lângă ferestă, ea cosea. Dănescu salută damele cu indatinata lui superioritate; dar el nu se mai simți atât stăpân peste sine; el zimbiă și acum, dar cinismul și maliția dispărură depe buzele lui. Il ardea para de foc, ce se întinse peste obrazul lui, și el se cutremură ușor; se apropiă de Livia și privi în cartea deschisă; erau chiar tractatele științifice, ce i le imprumutase densusul.

— Fôrte instructive! — țise Livia, privind odată calm în obrazul lui, și i oferî un scaun.

Dănescu inse se puse pe divan; luă un album depe mesă și începî a restoi prin densusul; dar nu vedea nimic, niște portrete vechi, ômeni necunoscuți; el trecu repede, machinal, peste dênsele, și eră il puse pe mesă.

Intru acea, ariile melancolice ale unei sonate de Beethoven, aduse aerul din odaie în vibrare armoniosă; Livia trecea cu degetele sigure peste tastele clavierului și Dănescu ascultă cu atențiune. Se părea că el cunoșce melodia acésta, și se miră cum se pôte, ca și el să înțelegă musica; ascultă mai departe, dar accentele următore nu le mai pricepea. Piesa acésta se sfârși și Dănescu apladă din inimă. Un plânsel de prunc se auđi din culină.

— Ah, copiii aceia! — șopti dómna și eși repede afară.

Apoi urmă o altă piesă, o doină populară.

Dănescu își lăsă capul înderépt și prin fumul subțire și transparent al țigaretii sale, se uită lung la Livia, la trupul ei flexibil, voluptuos, la obrazul ei clasic, la ochii ei infocați, cu espresiunea lor de navitate și castitate.

— Nu, — gândi el în sine, — acésta nu este ca celelalte femei; acésta e ființa cea mai frumoasă, ce mi s'a arătat în viață... sufletul ei încă trebuie să fie așa... curat, vergur de gândirile cupidității... imposibil, ca de ființa acésta să se fi atins încă mână de bărbat...

El devini gânditor, fruntea i se increțise și un zimbet de resignație trecu iute peste buzele lui.

— In dta totdeuna ferbe ceva... eu me tem de dta...

Dănescu își ridică fruntea, glasul ei blând îl pētrunse de-odată, și ca prin o recorelă dulce, i se alină sufletul turmentat; începî a zimbi. Livia se apropiă încet de ferestă, cu o hârtie de note în mână, părea că voeșce a descifra ceva semne mênunte.

— Te temi de mine... pentru ce? — întrebă el riđend.

— Nu știu... me tem... — Obrazul ei devini de-odată roșu ca sângele.

— Dar, eu nu am făcut la nime nici un reu...

— Nu... totuș...

El se uită la dēnsa; i părî o viziune seducătore, o compoșite de farmece și frumșetă. Cum stătea ea acolo, cași un ânger condamnat, infocată la obraz și cu ochii plecați; i eră rușine și se miră de îndrēsnela sa. Dănescu privia perdut pe gânduri, apoi simți de-odată, cum întreg trupul i tremură, auđiă bătaia inimii sale; mênuntăile lui ardeau și respirațiunea aprinsă i uscă gura și i frigea buzele.

— Atmosfera femeii... Maledetta; — murmură el, și strinse din dinți, ér unghiile mânilor pētrundeau afund în palma sa.

— Spune-mi, domnișoră, pentru ce te temi de mine? — întrebă el din nou; acum inse într'un glas môle și blând, cum grăeșce omul cu pruncii fricoși.

— Eu nu știu... dta pētrunđi pe om cu ochii...

— Așă mi-i datina; — respunse el în glas simulat-indierent.

— Eh, las că știu eu...

Dănescu se apropiă liniștit de dēnsa, se uită intru adins, de-aprópe și lung în obrazul ei; apoi se întorse și trecu de câteva ori cu pași hotărâți în sus și în jos prin salon. I eră, cași cum el ar fi stăpân în casa acésta; și se părea, că un pic din brutalitatea tătâne-seu ese la ivelă. Dar nu, acésta eră disprețul ce il simțiă el față de sine ênsuș, vedēndu-se slab și umilit; eră ura, ce o purtă cel debil față de cel vi-guros.

De-odată se oprî în mijlocul odăii.

— Domnișoră, Livia; — țise el intonând cu solemnitate fiecare vorbă, — pentru ce me sileșci să-ți spun lucruri, ce nu ar trebui să ți-le spun?

Apoi făcu câțiva pași către dēnsa. Ea tăcea.

— Află, — continuă densusul cu vehemență, — că eu caut în chipul și sufletul ômenilor vr'o scădere, vr'o greșelă, ce să me facă să-i uresc... află, că in dta nu am putut descoperi nimic de atare... că nu te pot uri... nu te pot, nu te pot...

El își inceleștă degetele convulsiv, cât părea, că tôte se rup în incheiaturile lor; apoi ca orbit de patimă, o cuprinse pe mijloc; buzele lor se întelniră într'un sărutat ferbinte; inconșeu și involuntar lunecă mâna ei fină pe după grumazii lui și il ținea strîns, incopciat, cum efeul gingaș cuprinde trunchiul stejarului robust.

— Oh, Dómne! — șopti Livia.

— In veci nu am sărutat astfel... in veci, — murmură Dănescu; se întorse, își plecă fruntea și își mușcă buzele încă ferbinți, inmuiate de sărutat.

Apoi se ridică brusc, își apucă pālăria și fără de a țice o vorbă, eși cu vehemență afară. Livia merse la oglindă, își neteđi un pic pērul pe frunte; își aduse în ordine dantelele pe piept; apoi luând o carte în mână, se apropiă de ferestă și încercă a ceti. Dar ochii ei fugiau peste șire, gândul ei de asemenea.

— Pôte ai supērat ađi pe dl Dănescu, — i țise mumă-sa, intrând mai târđiu în lăuntru; — a trecut atât de repede prin ambit, părea iritat.

— Nu i-am țis nimic, nu știu, — respunse Livia, — pôte i așă firea, cam escentric...

VIII.

Trei zile abia s'a arătat Dănescu între ômeni; s'a retras la studiile sale, il apucase din nou ferbințela filomatiei; un stadiu nervos, o sete nestingibilă, de a studiă, de a pētrunde, cât se pôte de afund în secretele naturii.

El cunoșcea bine acest proces febril, șciea că il mistue, i topeșce creerii și carnea; dar e atât de dulce starea acésta, te îmbetă și face să uți tôte celelalte grigi și neajunsuri.

— Decât un reu mai mare și dejositor, — își țise el, — mai bine un pic de nevrôsă de felul acesta.

Se ocupă cu un studiu despre elecricitate și nu eșiă decât sēra, la preumblare ori la casină. Își făcea incontiniu notițe, ori-ce vedea, ori cetia mai insēmnat. Acasă, pe drum, în casină, ori unde eră, notă; buzunarele lui erau pline de hârtii și bucăți mênunte de creion.

— Am memoria unui om ingrat; — țicea el dese-ori zimbînd, către cunoscuții sei, și incepea a scrie.

Cum se preumblă și de astă-dată singur pe strade, încóce și incolo, fără nici o țință, vedu cum lumea ține în convoi către biserică; se luă și el cu mulțimea și intră în lăuntru; se puse într'o bancă,

apropo de strană și privia cu interes la poporul adunat.

Erau mai vârtos meseriași și țărani cu obrazul ars de soare și săpat de grigi. Ei se rugau cu devoțiune și convingere sufletescă; se rugau unui Ddeu, pe care nici unul nu l'a vădut, dar în esistența căruia crede fiecare. sfânt și tare.

Colo mai aproape de altar, e un om de o stă-mai înaltă, uscat și osos, cu părul cărunt și obrazul palid; el ingenunche, apoi se plcă, până ce fruntea lui atinge pământul și se rógă: «Me arunc în țerină înaintea ta Dómnne, ajulă-me... ertă greșelele mele, a pruncilor mei, a némului meu... nu me lăsă, Dómnne, pe mâna pismașilor, apără-me, mântuește-me!.. Un altul stă plecat și punându-și drepta pe inimă, pare că într'un glas de resignație dăce: «Sânt pécătos... am greșit mult înaintea sfinției Tale... mi-i negru sufletul de pécăat, și de reutate plină e inima mea... ia în sémă, Dómnne, rugarea mea... întinde-ți mâna ta puternică, ertă-me...!»

Ici își împreună unul mâinile și dăce: pânea noastră cea de toate ăilele, — apoi cască încât stau să i se luczeze fălcile și continuă în glas nealterat, — dă-mi-o noue astădi... Colo se razimă unul de părete își plcă fruntea și dormiteză în odihnă sufletescă.

Mai în mijloc stă un om robust, cu mâinile încruciate peste piept, el privește drept și trăsurile obrazului seu exprimă un fel de înderțnicie, ce pare a dăce: Tu veđi Dómnne, cât sânt de pécătos... ești atotșciutor și în înțelepciunea ta nemărginită, vei șci cât este bine să fi ertat... nu me uită Dómnne...

Din altar se auđi un glas duios, lăsat de jumătate pe nas, dar plin de jale și durere ascunsă: sfânt, sfânt e Domnul Sabaoth, plin este cerul și pământul de mărirea Lui. Fumul de tămăie se ridică în stelp subțire cătră boltitură; luminile de cêră ard cu o llacără tremurândă și respândesc o zare slabă, mistică.

Icônele vechi și afumate, șterse și spălătăcite de buzele evlavioșilor, pare că încep a se mișcă, sfinții invie, se scólă... depe boltitură, pare că sfânta Treime se coboră în jos, caută... Dumneđu portă o gloriolă în giurul capului, în formă de trianđul, schinteie, orbește... Cristos portă o gloriolă rotundă, caută... toate se mișcă. Acesta e casa Domnului, aici se întemplă minuni și arătări. Un popor se rógă cu ardóre și Ddeul seu il ascultă... i înfătozează... Inchină-te!

Dănescu se uită mult la toate aceste: ascultă cântările și privia gânditor la poporul ce se rugă.

— Un prunc, — socotiă el, — devine îndrēsnet și sare în luptă când șcie ori crede firm, cumcă tatăl seu e aproape și privește la dēnsul; tatăl teu nu te părăsește, când ești în pericol. Ce valoroși trebuie să fie ómenii, cari au credință.

Un șgomot ușor trecu prin mulțime, credincioșii se făcură în lături; Livia înaintă la brațul bētrânului părinte și se puseră într'o bancă din frunte. Ea eră palidă, cu un aer de pietate și blăndeță: Dănescu se uită la dēnsa, la fruntea ei albă, la obrazul și buzele ei.

— Ah, buzele acele le-am gustat, sânt moi, ferbinți și dulci... le cunosc.

Livia își ridică privirea și căută în giur; ochii lor se întelniră, ea roși la obraz și își plecă fruntea. Apoi își deschise cartea de rugăciuni, trecea repede peste șire și buzele ei se mișcau.

Dănescu se șgudui, un fior trecu peste nervatura lui.

— Șerpe, mințești! — șopti el, se ridică și eși repede din biserică.

Până târđiu, cătră međiul noptii eră plecat spre

studiul seu, apoi il cuprinse un somn, se culcă și adurmi. Un concert înscenat de paseri il trezi, des de dimineță din somn.

Sub feresta lui se estindea anume o grădină fôrte frumoșă, plantată bogat cu arbori folositori, castani, meri, cireși și vișini; și gândiai că e făcătură, că mai toate paserile cântărețe din giur, se adunau acolo, intonau câte un reveillon sub feresta lui Dănescu, se alungau și se drăgostiau, trezindu-l din somnul seu dulce din ăiori.

(Va urmă)

V. Nora.

Denisa.

Piesă în patru acte de A. Dumas-fiul.

(Urmare.)

Andrei. Mai șciú eu ce vréu, ce trebuie să fac? Ceea ce e neindoios e, că n'am trăit așa cum aș fi trebuit să trăesc; eu fac reu tuturor pe care-i iubesc și ei imi intore reul, unii fără să vré, alții de bună voe. Nu mai am nici pe tata nici pe mama, cari me adorau. De dece ani ei zac nemișcați și inghețați în pământ. Sânt așa de nenorocit aici, unde ei nu mai sânt, încât adese-ori me întreb, de n'aș fi mai fericit acolo, unde sânt ei.

Dna de Thauzette. Acesta nu e lucru serios! Ceea ce-mi spui, me mähnește. Și de ce?... Dar făgăduiește-mi să-mi scrii un cuvânt, care să me liniștească. Eu îți sânt prietenă. (Vedēnd că nu-i respunde.) Remăi cu bine! (Se depărtéază.)

Andrei. (Punēndu-i-se în față.) Ascultă, spune-mi ce șci despre dra Brissot.

Dna de Thauzette. Ah-ha! aici e temeiu!

Andrei. Ei da! aici e temeiu!

Dna de Thauzette. Me vei crede, de-ți voi spune adevêrul?

Andrei. Dar dta imi vei spune adevêrul, decă-ți voi făgădui că te cred?

Dna de Thauzette. (Fôrte seriósă.) Mai nainte de toate șcii, că temeiu meu e să nu iubesc și că n'am iubit nici odată pe alt-cineva în lume decăt pe Fernand. Dtaie ți se pare plin de cusururi, e bun de spânzurat, bine, dar eu, care-i sânt mamă, il iubesc, cum te iubiă muma dtaie pe dta. Alta e muma și alta e femeia. Deci mie mi se pare, că e plin de însușiri bune, și de e vinovat il desvinovăteșce. Așă e iubirea mumei, nimeni n'o pôle schimbă. Cu toate că sânt cam ușurică, de l'aș pierde aș face și eu ce ce vrei să faci dta pentru Denisa, dar eu aș face-o negreșit; m'aș omori. Cređi?

Andrei. Hm! Se pôte!

Dna de Thauzette. Êr bine că cređi și atât. Și pentru tot ce privește pe fiu-meu am niște superstiiții prostești. Ei bine, îți jur pe vieța lui Fernand, că nu șciu nimic despre dra Brissot, decăt că l'a iubit, că n'am vrut s'o ia de nevastă și că, din priecina acesta dēnsa a fost fôrte nenorocită. Nici odată nu mi-a spus Fernand alt-ceva: nu șciu alt-ceva, nu e alt-ceva. Acum ești mulțămit? Căt pentru Fernand, îți mai spui încă edată, că nu mai e cum eră, că se portă fôrte bine, că e amoretat serios de Marta și că...

Andrei. (Intrerumpēnd.) Atunci pentru ce mi-ai spus ađi de dimineță ceea ce mi-ai spus de dșóra Brissot?

Dna de Thauzette. Când nu-ți mai vorbesc de dēnsa nu mai ascultți. De ce ț-am spus, ce ț-am spus? Hei, dragul meu, decă se asemēnă toate mumile, apoi și toate femeile sânt la fel. M'ai iubit eu patimă

odinioră. Iai inchipuesc, că am fost și că voi rămâne iubirea cea mare, unica iubire a vieții d-tale, și vii să-mi spui așa în față că sînt o desfrînată. Acésta ț-o ert, căci pôte fi din dragoste; dar mai adaugi, că respecti, că adori, că vrei să iai de nevestă pe altă femeie, care — te incredințez — și eu și alții, credeam că ți-i amantă; căci când e vorba, nu e silită totă lumea să cređă de dra Brissot ceea ce cređi d-ta. Atunci, fireșce, nu am avut decăt un gînd: să te chinuesc nițel și fiind că șciu că a avut o patimă nebună pentru Fernand, iți spui că nu ești fără indoelă cel dinteu, cel dinteu pe care îl iubeșce. Etă ce insemnau vorbele acele. D-ta te apuci și te mîinii, imi sdrelești brațul, acésta vream și eu. Adevêrul e așa. Decă vrei, crede, decă nu...

Andrei. Cred.

Dna de Thauzette. Atunci?

Andrei. Atunci nu-mi rămâne decăt să me deslușesc cu Fernand.

Dna de Thauzette. (Neliniștită.) Ce vrei, să-i spui? Nu te-i apucă să-i cauți cêrtă!

Andrei. Inaintea mumei sale? Și pentru care cuvênt aș căută cêrtă unui om, pe care l'am invinováțit pe nedrept? Din potrivă, trebuie să-i cer ertare și-i sînt dator chiar o despăgubire.

Dna de Thauzette. Ce-o fi insemnând acésta? (Andrei se îndreptă spre use.)

Scena III.

Acciași, Fernand.

Fernand. (Intrând.) Te căutam, să-mi iau ăia bună dela d-ta.

Andrei. Și eu te căutam ca să te rog să rămăi aici. cătă vreme tu și muma-ta aveți de gînd să stați. Am vorbit cu muma-ta, care mi-a cerut ađi de diminêță mîna Martei pentru tine și pe care n'am vrut să i-o dau.

Fernand. Nu șciam nimic de cererea mumi, dar pe urmă mi-a spus ce-a urmat.

Andrei. Marta te iubeșce și e hotărîtă să te ia de bărbat, când s'o face vêrstnică. Acésta trebuie s'o șci.

Fernand. Da.

Andrei. M'am impotrivit la acésta căsătorie, pentru-că ai făcut fapte, pe cari eu le defaim.

Fernand. Oh! nu le defaimi atăt cât le defaim eu!

Andrei. Muma ta me incredințeză, că te-ai îndreptat mult, de altfel, cine n'are să se mustre de câte ceva, și că te-ai hotărît, de te-ai insură să trăești cum se cade.

Fernand. Asă e.

Andrei. Vei implini tot ce va sta in puterea ta, ca să faci pe Marta fericită?

Fernand. Da.

Andrei. Adu mîna. (Fernand i-o dă.) Nu-mi mai aduc aminte decăt de prietenia năstră din copilărie, cer ertare mamii tale pentru tot ce am đis despre tine; cred că și tu te căești și că ță-ai luat hotărîri bune; nu me mai impotrivesc la căsătoria ta cu sora mea.

Fernand. (Vesel.) Adevêrat?

Andrei. Cum iți spui. Numai un lucru iți cer: să me lași să spui eu Martei vestea acésta. Eu i-am pricinuit mîhnirea, dela mine vreu să-i vie bucuria.

Fernand. Pré bine.

Andrei. Acum nu sîntem numai prieteni, sîntem rude; sîntem o singură familie. Avem să ne apêrăm și să ne păzim și unul și altul cinstea. Ești de părere?

Fernand. Veți bine...

Andrei. Ađi de diminêță i-am spus o taină mumi tale; i-am mărturisit că iubesc pe dra Brissot. Ț-a spus?

Fernand. Nu.

Andrei. Muma ta a scăpat un cuvênt invinuator, vorbind despre dênsa. Și-a îndreptat s'a deslușit cuvêntul, dar când e vorba de cinstea și de numele bun al unei femei, trebuie să fie tôte lămurite și limpeđi. Și aici te potrivești la părere cu mine, nu e așa?

Fernand. Cu desêvêrsire.

Andrei. Muma ta mi-a jurat, că a vorbit fără socotință și că nu șcie nimic despre dra Brissot, decăt că te-a iubit. Tu iți respecti muma și nu-i vorbești de iubirile tale; bine faci; cu chipul acesta, asta iubire a mers pôte mai departe decăt crede muma ta și numai tu singur șcii acésta. Decă dra Brissot a sêvêrșit o greșelă, numai cu tine a putut-o sêvêrși. Respunsul ce-mi vei da, nu-l va șci nimeni nici odată afară de mine și de muma-ta, iți jur. Muma-ta va păstră taina tot cu atăta sfințenie ca și mine, sînt incredințat, căci e ceva serios. Din nepăstrarea acestei taine va puté izvorî necinstea pentru unii, môrtea pentru alții. Decă dra Brissot a fost amanta ta, nu mai e nimic de đis, căci pentru care cuvênt aș luă eu de nevestă pe amanta ta, e așa? Lucrurile vor rămâne deci, cum sînt. Nu-i voi vorbi de iubirea mea, după cum nu i-am vorbit nici până acum. Sora mea luându-te, și deci ne mai întorcêndu-se la mănăstire, dra Brissot va rămâne tot aici. Brissot va fi tot intentent și va trăi la mine cum trăieșce acum, într'o casă deosebită cu nevêsta și cu fiica sa. Pentru nici unul din trêșșii nu vor fi prejudecăți bănești. Eu voi călêtori până voi uită. Decă dra Brissot e nevinovată — și cuvêntul teu imi va fi de ajuns ca să cred — o cer indată părinților sei și decă me vré, o iau de nevêstă. Te invoięști să-mi respunđi?

Fernand. Sînt gata.

Andrei. Ai iubit pe dra Brissot?

Fernand. Cum iubeșce, séu crede că iubeșce un băiat de 20 de ani pe o fată, cu care a trăit mereu alături. Dênsa e cea dinteu, căreia i pôte împărtași primele lui emoții și pe cari le ia, in credință, drept de ale iubirii. Dragoste de veri pentru verișore.

Andrei. Atunci, când ai incetat să te mai duci in casa părinților sei, aveai drept să nu te mai duci. Nu duceai cu tine nici o remușcare? Acolo nu lăsași rușinea?

Fernand. Nu luam cu mine altă remușcare, decăt pe a mîhnirii ce lăsam, căci Denisa luase in serios, ceea ce pentru mine nu eră tot astfel.

Andrei. In scurt, n'ai fost nici odată amantul ei?

Fernand. (Codindu-se.) Nici odată.

Andrei. Juri?

Fernand. Jur.

Andrei. Pe onóre?

Fernand. Pe onóre.

Andrei. Bine. Acum nu mai am alta, decăt să me inteleg cu părinții sei; la revedere! (Sună.)

Dna de Thauzette. (Incet lui Fernand.) Ai spus tot adevêrul?

Fernand. (Cam tare, ca cum nu s'ar teme că-l aude Andrei.) Tot adevêrul.

Dna de Thauzette. (Eșind, șie-și, după ce s'a uitat la Fernand, care e liniștit și zimbeșce.) Nu șciu de ce mi-i frică. (Ese după Fernand.)

Andrei. (Servitorului care intră.) Du-te de vesteșce pe dl și dna Brissot, că am să le spui ceva.

Servitorul. Dl Brissot e colo in odaie.

Andrei. Atunci spune numai dnei Brissot să pof-têscă. (Servitorul ese.)

DE DIUA NUMELUI.

Scena IV.

Andrei, apoi Brissot, apoi Dna Brissot.

Andrei. (Se duce de deschide ușa odăii, unde e Brissot.) Dragă Brissot.

Brissot. (Intrând.) Ce poștești dle conte?

Andrei. Vreau să mai vorbesc cu dta.

Brissot. Sunt la poruncile dtale.

Andrei. Dar să așteptăm și pe dna Brissot, pe care am trimis s'o cheme și care va trebui să ia parte la convorbirea noastră. (Intră dna Brissot.) Éc-o! dragă dnă Brissot, am să ve împărtășesc ceva foarte însemnat, dtale și bărbatului dtale. Dar stați jos. Cum trăim noi de câțeva vreme în strînse legături, ne-am putut cunoaște: de când mi-au murit părinții, dvăstre sînteți cele dintîiu ființe, în cari am crezut că le mai găseam icóna.

Brissot. (Mișcat.) Oh! dle conte!

Andrei. Atunci am început să caut un mijloc ca să-mi fiți mamă și tată și acest mijloc l'am găsit foarte ușor. Iubesc pe fiica dvăstre, o iubesc mult; sînt pe deplin incredințat de acésta. Am dar onóre să v'o cer de soție.

Brissot. (Förte simplu.) Fiica mea, Denise, nevêsta dtale, dle conte. . . , nu e cu puțință.

Andrei. De ce?

Brissot. Noi nu sîntem potriviți cu dta, dle conte, noi sîntem ómeni sáraci.

Andrei. Sînteți ómeni cum se cade.

Brissot. Sînt în slujbă la dta, locuim la dta, ar dice lumea că. . .

Andrei. Ce vrei să dică?

Brissot. Că am căutat, să-ți furăm increderea.

Andrei. Dar ce sînt eu? copil? nu șeiu ce fac? Nu sînt stápan pe mine? Cui am să dau socotéla?

Brissot. Nu e de ajuns; Denisa, v'am spus ađi de diminéță, trebuia să ia de bărbat pe. . .

Andrei. A iubit pe Fernand, cu care am avut în acésta privință și în fața mumiilor sale o deslușire lámurită, spre fala fiicei dtale. Invoirea dtale dle Brissot, nu îndatoréază intru nimic pe dra Denisa. Tot imi va remáné să am și invoirea sa. Acum nu ve cer alta, decât dreptul de a-i arátá simțemintele mele.

Brissot. De dênsa atêrnă tot, așa e, cât despre mine unul, ce vrei să-ți spui, dle conte, decât, că sînt cel mai mișcat, cel mai mirat, cel mai fericit om. Décă am fost într'adevêr einstit, cum m'am silit să fiu, decă am fost ómeni cum se cade, cum spui dta, decă am fost máhniți și de multe ori încercați, apoi sîntem despágubiți cu prisos. (Iși șterge ochii.) Așa e Jeano?

Dna Brissot. (Care s'a silit mereu să se ție.) Da, da.

Brissot. Dar ce ai?

Dna Brissot. O fericire așa de mare! . . . Dar dna de Thauzette imi dáduse nițel să înțeleg. Se vede că ț-o șeicia dorința, dle conte?

Andrei. I-ai spus ceva trei Brissot?

Dna Brissot. Da, dar fără să-i întăresc dișele, căci dna de Thazette se putea înșelá.

Andrei. Nu ai putut bănuí, cam ce crede dra Denisa?

Dna Brissot. (Förte mișcată.) Despre acésta vorbiam cu dênsa, când ai trimis să me cheme, n'a avut vreme să-mi respunđă. Am bănuít eu că dta vrei să-mi vorbești de dênsa. Ea e colo, în odaia acésta, Brissot va chemá-o și ve vom lăsá singuri: nu e așa Brissot, că e mai bine să nu fim de față, când i va spune dl conte, ce are să-i spue? Denisa e sficiósă, póte că inaintea noastră nu va răspunde, cum trebuie să respunđă. Ori când inse, dle conte, fii bine in-

credințat și nu uitá nici odată, că sîntem gata să murim pentru dta. (I ia mánile plângénd și vré să i-le sáruțe.)

Andrei. Ce faci? (I strînge mánile cu duioșie.)

Dna Brissot. (Lui Brissot.) Du-te, Brissot, de spune Denisei; și să-și hotărêscă îndată sórțea. Du-te! Du-te!

Brissot. (Se duce la ușa dela odaia ce a arátat dna Brissot și o deschide după ce s'a uitat de vr'o doue ori la nevêstă-sa cu mirare. Strigând.) Deniso!

Denisa. (In culisă.) Aud, tatá. (Intră.)

Brissot. Vino încó, căci dl conte vré să vorbêscă cu tine. (Ese în stánnga.)

(Denisa, după ce a sárutat pe tatá-seu, se duce la mã-sa pe care o sárutá mai mult strîngénd-o mai íntím. Dna Brissot ese în drépta.)

(Va urmá.)

Dumitru Stăncescu.

Imbrăcămîntea femeilor.

(Fine.)

Imbrăcămîntea cea mai frumoasă pentru damele tinere române este costumul național, deci e foarte recomandabil damelor tinere române ca cu ocasiunea petrecerilor sociale și cu deosebire în baluri să se prezinteze în costum național românesc, ér nu în toaletă pregătită după careva modă străină. Cu ocasiunea primului bal — pentru damele tinere — cele mai convenabile ornamente sînt: un medailon ori o cruciță de aur pe un lanț ori pe o peteúă de catifea. Ornamentele scumpe cu acésta ocașiune sînt de incungiurat.

Imbrăcămîntea femeilor trebuie să fie acomodată corpului, adevca să nu fie nici pré largă nici pré strémță, ci comódă. Mamele trebuie să fie cu mare băgare de sémă și cu privire la imbrăcămîntea fetelor lor. Fetelor tinere să nu le concéđă a purtá d. es. corset care le strînge pré tare, căci corsetul este cași o sabie cu doue tășuri. Nu pentru aceea đic acésta că dóră aș fi inimic al corsetului, precum a fost cândva Jean Jaques Rousseau, ci numai voesc să conving pe femeii despre urmárite rele ale corsetului asupra desvóltării trușești.

Corsetul care e strîmt — cu deosebire damelor tinere le împedecă desvóltarea corpului, sîmurile tinere le ține strînse, prin ce-și pierd elasticitatea, și sînt espuse la mai multe morhuri. Corsetul strîmt are influință förte rea și asupra părților interne ale corpului, împiedecând circularea regulată a sângelui în corp, produce miros neplăcut din gură, morhuri de piept ș. a. Unele femei, cari is de párrerea, că forma subțire a corpului este cea mai frumoasă, se îndatinéază că și nóptea se strîng cu corsetul și dorm așa și peste nópte, pentru ca corpul să-și capete o formă subțire. Acésta inse e förte periculos pentru femei, de óră-ce — precum am đis — decă se strîng pré tare, se împiedecă circularea sângelui și resuflarea. Ba s'a întemplat și așa cas, că o astfel de damă care s'a strîns așa peste nópte a murit. Deci e förte recomandabil pentru femei a folosi corsete de acele cari nu le strîng nici le apésă mijlocul.

Corsetele cele mai recomandabile sînt acele de cari folosesc astáđi prin Paris. Aceste sînt gátite numai din stófe elastice, fără ca să fie în trînsele și ceva corpuri tari d. e. fere ori óse. Corsetele aceste inlesnesc förte respirarea prin aceea, că corpul nu-l strîng cași cum ar fi legat în fere. Mai au și acel avantaj, că sinul nefiind strîns peste mészurá cu aceste corsete, se póte desvóltá cum se cuvine.

Mai vin a aminti încă ceva și despre colórea corsetului. Femeile cari au piele de colóre albă se cuvine să întrebuițeze corset din atlas de colóre deschisă ori de satin; ér femeile cari au piele de colóre negricioasă, se cuvine să pórte corset de colóre roșie, de óră-ce acésta ridică fórte frumșeța aceștei pielii.

Ca parte întregitoare a îmbrăcăminteii femeilor este și mufful, colórea cea mai cuviincioasă pentru acesta este négră. Vélul pentru față, la ocasiuni funebrele se cuvine să fie de colóre négră, ér la alte ocasiuni póte fi și de alte colori nobile. Cu privire la pénă ori umbrelă, moda se schimbă fórte adese-ori; deci cu privire la aceste numai atáta se póte constatá, cumcă pentru ocasiuni funebrele și in timpul de doliu bunăcuvința ne demándă să întrebuițăm pénă ori umbrelă de colóre curat négră. Pénă ori umbrelă de metasă de colóre curat albă se cuvine a întrebuiță numai cătră toaletele cele mai elegante.

In societăți, in teatre și concerte, femeile pot întrebuiță pénă ori umbrelă de ori ce colóre, numai să fim cu precauțiune la aceea, ca colórea acesteia (a umbrelei) să fie in consonanță cu colórea îmbrăcăminteii întregi.

Pe strade și la preumblări, femeile, e cuviincios să întrebuițeze și pene ori umbrele mari: à la «Pompadour» ori pene din lemn. Acésta din urmă fiindcă ne scutim cu dênsele de arșița sórelui, e bine să fie cu mult mai mari decât penele ori umbrelele de salon.

Florian Danciu.

Doine și hore.

(Din câmpia Ardealului.)

XXI.

Care om i necășit,
Se cunoșce pe pornit;
De porneșce cătinel,
Nécasul merge cu el;
De porneșce țărișor,
Nécasu-l'ajunge 'n sbor.

XXII.

Șcii tu mândră ce-mi diceai
Când pe genunche-mi ședeai;
Că noi atunci ne-om lăsá,
Când jidanii rachia.
La jidani rachie este,
De dragoste nici poveste.

XXIII.

Frunďă verde brădățel,
De m'aș vedé singurel;
Singurel fără borésă,
Fără hidă p'ingă casă;
Noue ani aș tot slugi,
Noue ani la noue crai;
Și vr'o opt la pătrupop,
Numai să me vėd slobod

XIV.

De m'aș face cum am fost,
Nu m'aș da pe satul vost;
De m'aș face ca ș-odată,
Nu m'aș da pe lumea tótă;
De m'aș face holteiaș,
Duce-m'aș pân' la oraș,
Mândri-aș luá gálbinaș;

Gálbinaș și taleraș,
Năframă și pieptăraș;
Și i-aș spune ca să șcie,
Că ș-acu mi-i dragă mie.

XXV.

Mândră până ne iubiam,
Pe tot césul ne vedeam;
De când mândră ne-am urit,
Nici d'un an nu ne-am telnit.

XXVI.

O bădiță pěr păun,
Pasce-ți caii p'ingă drum;
Și-i adapă 'n valea sécă,
Nici un dor să nu te trecă;
Cum nu m'a trecut pe mine,
Mândre dorul dela tine.

XXVII.

Ajungă-te bade-ajungă!
Ajungă-te dorul meu,
Unde-o fi lucrul mai greu!
Murgu 'n tēu să poticnescă,
Pe spate să te trântescă;
Mána stângă
Să ț-o frângă!
Să ț-i frăul cu dinții,
Calul să-l mări ca muții!
Să-ți aduci bădiț-aminte,
Că-i blăstēm de undeva;
Nu-i blăstēm dela măicuță,
Ci-i blăstēm dela drăguță;
C'ai invēțat'o-a iubi,
Ș-ai lăsat-o a se izbi;
A se izbi de bănat,
Că tu bade-o ai lăsat.

XXVIII.

Tu bădiță, tu erai,
Aséră când fluerai!
Da, mândrucă, eu eram,
Aséră când flueram;
Ș-am vinit la voi la ușe,
Tu durmiai, durmiai ca dusă;
Ș-am vinit la voi la pórtă,
Tu durmiai, durmiai ca mórtă;
N'ai vėțut, că cum me pórtă,
Dorul p'ing'avóstră pórtă.

XXIX.

Frunďă verde de secară,
Me tem c'oi muri la véră,
Și badea s'o 'nsurá éră;
Ș-a luá vr'un lucru reu,
Ș-a strică ce-am făcut eu.

XXX.

Mie cucul mi-o cāntat,
Ca să fiu tot cu bănat;
Mie cucul mi-o horit,
Ca să fiu tot cu urit;
Cucule, cucuțule,
Netețeșce-ți penele,
Ca mândra spricenele;
Netețeșce-ți și clonțul,
Dóră ț-o 'ncetá glasul;
Ca să nu mai poți cāntá,
De urit dór oi scāpá.

Flórea reginei.

Súnt ca vr'o patru ani d'atunci. Făceam o călătorie prin România, cu drumul de fer, firește. La stațiunea Azuga, un némț îmbrăcat în costum de turist, cu un toiag de munte în mână, ér în pălărie cu pene și pěr de vênat și încă cu vr'o doue fire unei flori albe, se urcă în tren și vini cu noi până la Sinaia unde ne părăsi din nou.

Un țeran de lângă mine, arătând spre dișele flori depe pălăria némțului când se dedea jos, întrebă pe un soț al seu:

— Cunoști, mēi, acele flori?

— Cel întreat cu o ridicătură leneșă a capului clintii apatic din ochi și scóse tot-odată un son plioscăitor din gură.

Aste tóte împreună voiau să insemneze: «Nu».

— Este flórea vieții, — îl instrui vecinul meu.

— Ce numire frumósă! — imi dișei eu în mine.

Mai astă-tómnă, întēplarea érăș me puse în unul și acelaș cupeu cu țeranul de acum patru ani. Se vede trebă că omul meu ocupă vr'o funcțiune publică prin vr'una din localitățile districtului Prahova. Il voi numi notabil.

De astă-dată chiar el, notabilul, avea flori albe în pălărie.

— Unde ai cules flórea vieții? — îl întrebai eu.

— Ce fel de flóre? — făcú omul meu.

— În acele flori pe cari le ai în pălărie!

— Vorbești de flórea reginei!

— Ce fel? așa le numești acum? Chiar pe data-am auđit dișend-i flórea vieții.

— Ađi inse nime nu le mai dișe așa.

— Ciudat lucru!

— Și ce e mai frumos, — rețuă notabilul, — chiar eu sânt acela care i-a dat numele cel nou.

— Cum așa?

— Eră în anul în care se declarase țera noastră regat. Mutându-se Majestățile Lor: regele și regina României în castelul Peșelului din Sinaia, me gândii în mine să fac o plăcere Majestății Sale reginei și să-i duc un mănunchiu de flori ale vieții. Cum me gândii așa și făcui.

— Primește Majestatea Ta, grațiosă slăpână, acest mănunchiu, pe care l'am cules pe crșcelele pleșuve ale bătrânului Bucegiu. — cu aceste cuvinte intimpinai pe regina, presintându-i un buchet frumos compus numai și numai din aceste flori nobile.

— Regina, cu zimbetul ei inviorător luă buchetul.

— «Acesta flóre o numim a vieții», incepui eu din nou, voind a-i face un mic discurs, la care aveam de gând să me profit de numele florilor, pentru ca să-i urăsc în mod sublim fericire, trai pacinic, îndelungat....

Dar regina me intrerupse, cu un zimbet dureros:

— Ah, ba nu, căci decă ar fi ale vieții, ființa scumpă, pe care am împodobit-o de atâte ori cu acesta flóre, nu m'ar fi părăsit pentru vecie. . .

— Da . . . imi aduceam aminte și eu de piăpânda-i nobilă ființă . . . căci o vėdusem adese-ori prin Sinaia, și acesta aducere aminte me induioșă așa de mult, încât șimțiam cum me inneau lacrimele, cari imi stătăteau deja în piept.

Me stăpânii cu mult greu, și ca să nu arăt molăciunea inimii mele: «Să fie dar flórea reginei», scosei cu glas tremurător, apoi fugii cași smintit.

— De atunci nu o mai numim altfel decât flórea reginei.

— Minunat! — esclamai eu și nu mă puteam din destul mirá de atăta sentimentalitate grămădită în pieptul gros al unui notabil de țeră, dar de cređut nu-l pré credeam, ci me gândiam, că bietul va fi afectat și el de patina renomagiului de care sufer mulți dintre locuitorii fericiți ai regatului Român.

Dar ce să veđi!

«La 6 m.» pe vėrful cel mai nalt al Bucegiului, păstorii solitari dișeau toți «flórea reginei»; ér jos în Sinaia, cunoscuții și necunoscuții, cari me vedeau cu trofeele escursiunii mele în pălărie, și ei toți me întrebau: «Unde ai cules flórea reginei».

Avis dlui cavalier Florian de Porcius, că plantei numită de botanici: «Leontopodium alpinum», séu «Gnophalium Leontopodium» să nu-i mai dișă pe românește: «Albumila alpină», căci numele ce i-a dat notabilul meu este cu mult mai frumos și a devinit popular: «flórea reginei».

Theochar Alexi.

Din vieța de București.

(Al doile concert simfonic. «Francillon». Progres în misa în scenă.)

16,28 martie, 1887.

Súntem în epoca beneficiilor și a concertelor, aceste din urmă năpădindu-ne de obicei după plecarea operi. ér cele dintēiu cu apropierea închiderii stagiunii teatrale.

Dintre concertele de tot felul cari — afară de rare exceptiuni — ne obosesc auđul cu acelaș reper-toriu, concertele simfonice sânt singurele cari merită o deosebită atențiune prin importanța lor fonică și artistică.

Duminecă a avut loc al doile din aceste concerte și-am avut plăcerea să constatăm, că esecuțiunea pieselor s'a mai îmbunătățit, interpretarea compositorilor a devinit mai inteligentă. Nu e mai puțin adevărat, că au contribuit mult, a ne produce acesta bună impresiune, solurile esecutate, cu acompaniament de orchestră, de dna C. Romalo: concertul op. 15 de Brahms, pentru pian, și de dl C. Dimitrescu: «Kol Nidrei», un pré frumos adagio pentru violoncel, de Max Bruch.

Dna Romalo, care pentru prima óră luă parte la un concert public, a desfășurat cele mai frumóse calități de joc și interpretare. Numai orchestra fiind pré șgomotósă, năbușă cu totul sunetele pianului ce une-ori nu se mai distingeau, cu tótă forța pe care esecutanta se siliá s'o desfășure.

Adagiul pentru violoncel promitea să fie o adevărată atracție și prin aceea, că pe lângă că se auđia pentru prima óră la noi, eră să fie acompaniat și de harpă. Una din drele Odkolek, virtuóse pe harpă, cari în trecerea lor prin capitala noastră au dat în séra de 4 curent, la Ateneu, un concert puțin apreciat. și-a oferit concursu-i gratis la acest al doile concert simfonic, acompaniand bucata lui Max Bruch. Acelaș neajuns inse, care a fost în desavantajul pianului, a făcut ca nici partea de harpă — care ne izbiá auđul numai din când în când, ca un șir de mărăgăritare ce s'ar desfășurá p'un disc de argint, să nu pótă fi indetul prețuită. Altfel eră inse cu partea de violoncel în care Dimitrescu a fost desevėrsit.

Celelalte bucăți cari alcătuiau programul, au fost: Ouvertura de Mendelsohn: «Mare liniștită și 'nturnare fericită», care, cu tóte că orgoliosul măestru nu póte fi clasat nici în cel din urmă rang printre compositorii dramaticei, intrunește calități comune ouverturilor lui Mendelsohn, în cari acesta s'a ridicat până la concepțiunile cele mai îndrēsnețe, pe lângă

un colorit instrumental destul de muncit, idei noue și originale. Apoi preludiul din «Lohengrin», acest capo-d'operă al lui Wagner, care a fost bisat, ca și la concertele de acum trei ani, când l'am auzit pentru prima dată. Acesta negreșit ar trebui să îndemne pe dl Wachmann a ne da mai des din Wagner și să-l facă să regreta, că la primul concert nu ne-a dat nimic din opurile măestrului dela Beirut.

Simfonia în do minor de Beethoven, cu care s'a încheiat concertul, ne-a dat ocaziune să mai admirăm odată comorile de frumseță pe cari neîntrecutul simfonist le-a presărat cu îmbelșugare în compozițiile sale.

Teatrul Național, cu totă agonia în care se svêrcolește, mai cercă să dea câte un semn de viață, asemenea licăririlor unei feștile 'nainte d'a se stinge cu desevêrsire.

Mercuri s'a jucat, în beneficiul dnei Romanescu, cea mai nouă din temele sociale tratate de Dumas-fiul, acest observator amănunțit al relelor ce bântue societatea contimporană. «Francillon», piesa în cestiune jucată pentru întâia oră anul acesta la Paris pe scena teatrului francez, la 17 ianuarie st. n., se compune din trei admirabile acte, acărur conclusioniune sănătoasă ar fi, că tot este mai bine să rămâi flăcău. Pentru-că dl D. Stăncescu, care a tradus cu multă conștiință pe «Denisa», ce se publică în «Familia», va împărtăși, credem, cetitorilor sei și noua-i lucrare, găsîm de prisos a insistă mai mult asupra subiectului ș-a traducerii.

Vom spune în scurt, că «Francillon» — familiar din Francine — e o prê frumoasă comedie jucată — cu mici excepțiuni — de minune, și ne măhnește adânc când vedem că deja la a doua reprezentațiune — care a fost joi — sala e golă și deficitul seral trece cu mult peste sută. Și 'n acelaș timp cercul furnică de lume, care alêrgă să admire contorsiunile barbare ale acrobaților. Hotărît, într'acesta sîntem vrednici urmași ai Romanilor, cari preferau spectacolele sângerose ale cercului, inteligentelor reprezintări ale întêmplărilor vieții.

Un progres îmbucurător pe care l'am constatat cu plăcere, cu ocaziunea reprezintării piesei lui Dumas fiul, e inscenarea ore-cum mai exactă a unui salon. Mulțămîtă, fără 'ndoelă, grigei dnei Romanescu, care a ținut — se vede — ca reprezintățiunea dată în beneficiul dsale — noblesse oblige — să nu lase aprôpe nimic de dorit, am putut vedê păreții învechitelor decoruri de salon ale teatrului acoperit de — tablouri adevêrate, deși nu tocmai simetric aședate; — caminul încercat de candelabre și de obiecte de artă, pian și pretutindeni mese lucușoșe cu albume și bibeloturi, dormeuse și canapele bogate, foteluri de atlas capitonate, scaune în tôte formele, în sfêrșit o misă în scenă, care să ne transpôrte în adevêr în salonul unei case unde domnește avuția, în locul salônelor cu păreții goli și sgârșiți, caminul prăfuit d'asupra-i cu legendara pânză ce ar vrê însădar să 'nfășoșeze tradiționala oglindă cu candelabre și cu eterna mobilă roșie care le da aspectul unor camere de hotel de a doua mână.

Acestei ingrigiri pusă în a realiză pe scenă cadrul real al vieții, se datoreșce negreșit, că uniformitatea decorului — căci e acelaș în tôte cele trei acte ale piesei — nu ne-a obosit câtuș de puțin, ci din contră, ne-a fost plăcut să-l privim până 'n sfêrșit.

O inconsecință gravă a fost, că acțiunea pretrecându-se în carneal — prin urmare ierna — nu se putea pune ca fond parcul cel mai încântător, cu vegetația cea mai independentă, cu pavilionul cel

mai cochet zidit în capul unui frumos escalier de piêtră, spre care comunică intrarea din fund, a cărei canaturi sînt înlocuite printr'o draperie pe jumătate ridicată. O seră e cu totul alt-ceva decăt un parc, și asemeni inadvertențe ne fac să zimbim cu reutate.

Ca interpretare, dna Romanescu ne-a dat firea ciudată — d'altfel ca a tuturor femeilor — a Francinei, cu tot adevêrul, cu totă sinceritatea, rară la femei, dar obicinuită la artiști — și la aceștia numai pe scenă — căror le face perfecțiunea. Pe rënd nervoșă, iubitore, gelosă, blajină, infuriată, dsa a dat fiecărei porniri sufleteșci espresiunea-i proprie, afirmându-ne odată mai mult talentu-i, căruia asemeni role-i convin mai bine decăt ori-cari altele.

Dni Notara (Lucian de Riverolles) și Manolescu (Stanislas) asemenea au jucat cu tot naturalul cerut de piese ca «Francillon», cari ne reprezintă scenele vieții de tôte zilele, cari ne oglindă societatea în mijlocul cărei viețuim.

Dna Notara (Theresa Smith) prê bine ca joc, are deprinderea d'a vorbi printre dinți — ore din cochetărie? — ceea ce face să-i înțelegem greu unele frase. Cam un asemenea defect, dar cu mult mai accentuat, îl are și dna Ionașcu (Aneta de Riverolles), care vorbeșce forțe îngălat. Se crede ore vecinic în operetă? ar trebui dar, ca dsa să se observe serios și să caute a-și schimbă felul rostirei, silindu-se să-și deschidă gura în formele cerute de estetica unei corecte pronunțări.

Dl Anestin, în rolul tatălui lui Lucian, n'a fost de loc la locul seu, căci rolele de père noble sînt cele cari i convin mai puțin. Organul, accentul dsale propriu pentru comedie de tipuri în care a devinit copilul resfățat al publicului, îl face cu totul impropriu rolurilor de caracter. Dl Petre Velescu, căruia i s'a dat rolul lui Henri de Simeux de care s'a achitat în conștiință, ar fi fost mai mult la locul seu, sêu dl Petrescu, pe care ne-a părut reu că nu l'am vedut de loc în «Francillon».

A. C. Șor.

Academia Română.

— Sesiunea generală din anul 1887. —

IV.

Ședința de deschidere, la 3/15 martie. Președinte dl I. Ghica. Secretarul general dl D. Sturdza ceteșce raportul asupra lucrărilor făcute în anul 1886/87.

Dl președinte, Ion Ghica, prezintă programa pentru lucrările de care are să se ocupe Academia în actuala sesiune generală.

Dl P. Ispirescu, cere ca Academia să ajute publicarea colecțiunilor sale populare abonându-se la un număr de exemplare. Cererea se recomandă secțiunii literare.

Dl D. Sturdza dărușce pentru biblioteca Academiei o colecțiune de 54 hrisôve și alte documente istorice din țeră, 43 opuri privitore la istoria românescă și 200 volume de țiare.

*

În ședința dela 4/16 martie, se ceteșce scrisoarea dlui G. I. Popescu, institutor din Babadag, pe lângă care trimite doue manuscrise: «Dicționarul limbei române populare a Selagiului» și «Cunoșcințe filologice, fonetice și istorice asupra graiului român poporan al Selagiului.»

Se procede la alegerea comisiunilor ce sînt la ordine: În comisiunea pentru premiul didactic

al Asociațiunii craiovene: dnii Quintescu, Felix, Poni.

In comisiunea pentru cercetarea lucrărilor făcute in cursul anului: Dnii Bariț, Crețulescu și Odobescu.

In comisiunea financiară: Dnii Poni, Stefanescu și Sion.

*

In ședința din 5/17 martie, se comunică procesul verbal al secțiunii literare pentru ședința dela 4 martie, cuprinzând următoarele hotărâri:

1. De a se vini in ajutorul dlui Ispirescu cu câte 1000 lei pe an, cât va dură publicațiunea intr'o ediție nouă a colecțiunilor sale populare.

2. De a se însărcină dl Quintescu cu esaminarea manuscriselor de traducere din Cicerone, vinite la concurs.

4. D'a se recomandă dlui Hașdău ca material filologic manuscrisele trimise de dl I. G. Popescu

Propunerile se pun la ordinea zilei. Punctul 1 se respinge.

Dl Hașdău face cunoscut, că s'a terminat vol. I din Marele Etimologic și-și exprimă dorința, că darea de sēmă asupra acestei lucrări să fie pusă la ordinea zilei pentru ședința din 13 curent.

La ordinea zilei se pune regulamentul premiilor ce sânt a se da din fondul G. San-Marin. Se cetește alineatul din testamentul lui San-Marin, prin care lasă Academiei 10,000 lei, al căror vinit va servi pentru a se da premii, cari vor purtă numele seu. Se aprobă propunerea dlui Sturdza și se decide ca să se dea premii pentru scrieri de economie națională.

Se mai pune la ordinea zilei decisiunea ce este a se luă la premiul Alesandru Ion Cuza. Se decide a se trimite cestiunea in studiul secțiunii istorice.

*

In ședința din 6/18 martie, dl Gr. Stefanescu cetește o relațiune a sa despre rezultatele ședinței a III-a congresului geologic international.

Dl Hașdău cetește articolul făcut pentru marele etimologic asupra verbului *am* ca activ și auxiliar.

Dl V. A. Urechia dă cetire unei povești scrise de dsa: «Sfaturile bune».

*

In ședința din 7/19 martie, se aprobă decisiunile secțiunii istorice de a se tipări in Anale relațiunea dlui G. Bariț despre «Esposiția istorică dela Budapesta in 1886» și memoriul dsale: «Despre săpăturile dela Aquinium». Se decide a se ceti intr'o ședință publică și a se publică in Anale relațiunea dlui I. Bian asupra cercetărilor istorice făcute in Arhivul familiei Radziwill.

Se cetește procesul verbal al comisiunii însărcinate cu cercetarea publicațiunilor presintate la concursul premiului didactic al Societății Craiovene și raportul dlui dr. Felix, asupra cărților: «Compendiu de Igienă» și «Manual de medicină populară» de dl dr. C. C. Codrescu. Comisiunea propune acordarea premiului de 1500 lei dlui C. C. Codrescu. Se aprobă.

*

In ședința din 9/21 martie, dl Odobescu propune să se numescă o comisiune specială pentru facerea unui proiect de regulament a premiului San-Marin. Se aleg in comisiune: dnii Aurelian, Ghica și Bariț.

*

In ședința dela 10/22 martie, nefiind nimic la ordinea zilei, membrii lucrăză in secțiuni.

*

In ședința din 11/23 martie, comisiunea însărcinată cu regulamentul premiului G. San-Marin pre-

sintă următoarea propunere: a se pune la concursul premiului G. San-Marin subiectul: «Considerațiuni asupra comerțului României cu țările străine atât la Orient cât și la Occident, începând cu sec. XVI». Premiul să se dea la 1891 și să fie 1500 lei. Propunerea se aprobă.

Dl secretar general D. Sturdza cetește raportul presintat de comisiunea permanentă a bibliotecii asupra organizării și creșterii bibliotecii in anul trecut.

*

In ședința dela 12/24 martie, dl V. Maniu raportază verbal, că in secțiunea istorică s'a decis ca premiul Cuza să se prelungească pentru anul 1892 și valoarea premiului să se ridice la 10,000 lei. Se decide a se pune cestiunea la ordinea zilei pentru ședința de sâmbătă.

B o n b o n e .

In drumul de fer.

Un călător își scôte capul pe ferăsta vagonului și incepe să strige cuprins de cea mai mare frică:

— Ah! Dumnezeu! ce nenorocire! . . . ecă un tren, care vine spre noi cu iuțela cea mai mare! avem să fim cu totul sdrobiți! . . .

— Ce spui! — esclămă un alt călător din acelaș apartament; și eu am făcut prostia ca să iau un bilet de ducere și întorcere. . .

Respunsul unui bețiv.

Un bețiv abiă pôte să mērgă pe stradă lovindu-se de toate zidurile.

Un domn s'apropie de el și-i dice cu blândete: — Faci reu de bei astfel, dragul meu; veđi pré bine că nu poți să mai mergi.

— Dar ciudat om ești dta, dle, respunse bețivul; — cred că nu fac nici un reu decât béu. Singurul lucru reu ce fac este, că m'apuc de umblu după ce am beut.

La curtea cu jurați.

Se aduce un martor, căruia președintele i adresează următoarea întrebare:

— Cum a început cërta?

Martorul:

— Ecă cuvintele de cari s'a servit acusatul: Sânteti toți niște gugumani. . .

Președintele, c'un aer binevoitor:

— Adresază-te, te rog, cătră dnii jurați.

Intr'un birt.

Chelnerul adresându-se cătră un client: — Domnul voește să prândescă cu doi séu cu trei lei?

— Care este diferența?

— Un leu, domnule.

De ziua numelui.

— Veđi ilustrațiunea depe pagina 137. —

Ziua numelui! O ți frumoasă in ori-care familie. Chiar și la negri. Fiecare om, când își serbeză ziua onomastică, se pare transformat. Totul i-se ivește ca intr'un farmec; toate au atunci un aer serbătoresc, nu ca 'n alte zile.

In deosebi frumoasă este ziua acesta când cineva o pôte serbă in familie, când o soție bună și niște copii dragălași vin să-i ureze «la mulți ani!»

Un astfel de moment infătoșează și ilustrațiunea

din nr acesta. Scena se petrece la negri. Dnia lui n'are copii, are inse o soție bună și — după gustul seu — frumoasă. Ea vine să-l feliciteze de ziua numelui.

A. P.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Psaltirea in versuri de Dosofteiu. Profes. I. Bian a publicat, sub editura Academiei române, Psaltirea in versuri întocmită de Dosofteiu, mitropolitul Moldovei (1671—1686) depe manuscrisul original și depe edițiunea dela 1673.

O nouă direcțiune literară. «Contemporanul» are pretențiunea de a da o direcțiune nouă literaturii românești. Am cetit, scrie «Liberalul» in acest sens mai multe critici a dlui Gherea. Ori cât de exclusiviste și ori cât de tendențioase ar fi ele, totuș nu e mai puțin adevărat, că criticile dlui Gherea se cade a fi luate la serios, desghecate și analizate de fiecare, cel puțin atât, pe cât bunul simț îl arată. Din aceste critice reiese, că direcțiunea ce «Contemporanul» se anevoiește a da literaturii noastre se deosebește radicalminte de aceea a «Convorbirilor Literare.» Chiar Eminescu, pentru care «Contemporanul» la început nu avea decât o admirațiune esaltată, este spărcuit de dl Gherea cu multă cruțime și chiar cu ôre-care reutate.

Curs de procedură civilă este titlul unui volum lucrat de dl G. G. Tocilescu, profesor de drept și procedură civilă și penală la universitatea din Iași. «Acest curs — dice autorul in prefață — nu este scris pentru cei cari știu procedura, ci pentru acei ce doresc să învețe, adeva pentru tinerimea din școlile noastre și pentru acei din judecătôri și advocați, cari ar dori să mai afle câte ceva, seu să repeteze aceea ce odată au învățat.»

Roman nou. Se anunță curênda aparițiune a romanului «Dinu Millian», datorit penei dlui Const. Mille. Acêsta scriere va aparê in editura librăriei Haimann in București, într'un frumos volum Charpentier, de peste 300 pagini. Ori-cine dorește să aibă acêsta carte, pôte subscrie chiar d'acum, trimițând 4 lei, costul volumului.

Diaristic. «Constitutionalul», diar conservator, a reapărut la Botoșani. — *La Iași* a apărut nrl 2 din «Buletinul Societății de medici și naturaliști». — *Têra veche* va fi titlul unui diar nou ce va scôte la București dl N. Blaremburg.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Teatrul Național din București a reprezentat dîlele trecute drama «Francillon» de Dumas-fiul; înteu s'a dat in beneficiul dnei Aristița Roman-Manolescu, apoi s'a mai jucat de doue ori. Dar piesa n'a făcut așa mare efect, cum s'a creșut. S'a mai reluat secatura «Fata aerului» o adevărată rușine pentru un teatru care se numește «Național», precum și niște vechituri de piese străine, cari nu se mai jôcă nicăiri. Este dureros a vedê, cum acest teatru nu se pôte avênta la adevărata sa misiune, pentru care a fost întemeiat. Am mai dis-o anul trecut și o repetăm acum: Să se invite dl V. Alecsandri ca să ia direcțiunea generală! Êtă singura mântuintă!

Teatru de diletanți in Iași. La «școla fiilor de miltari» din Iași s'a dat o serată teatrală de cătră elevii acestei școli. S'au jucat: «Balul mortului» comedie de dl V. A. Urechia, după care apoi a urmat danțul «Romanul» esecutat de dl Ioan Bejulescu și Vas.

Pantazi și in fine «Contele Ursucoff» comedie in trei acte tradusă din franțuzeșce de dl C. Bălănescu. Reușita seratei, scrie «Liberalul» a fost minunată, toți au jucat pe cât se pôte de bine rolurile cu cari s'au însărcinat. Invitații erau fôrte numeroși și din tot ce are Iașul mai ales.

Opera română in Iași s'a incheiat reprezentățiunile, cu beneficiul artistei Zoe Crisenghi. Cu asta ocaziune s'a dat actul III din «Faust», actul II din «Rigoletto», actul III din «Un ballo in maschera» și in fine simpatica beneficiantă a cântat câteva romănțe. Debutul trupei, din punct de vedere material, n'a fost mulțamitor, căci publicul n'a sprijinit-o de ajuns, precum ar fi meritat.

CE E NOU?

Șoiri personale. *Maj.* Sa împêrătêsa și regina *Elisabeta* a amănat, din cauza timpului nefavoritor, pe 23 l c. mergerea sa la băile Herculane; tot atunci va sosi la Vêrciorova un batalion român de vênători, spre a salută pe Maj. Sa pe pământ romănesc și a-i servi tot-odată ca gardă de onôre la o eventuală excursiune. — *Regele și regina României*, petrecând câteva zile la Berlin, s'au rentors prin Viena și Budapesta la București; in Viena au fost întimpinăți la gară de Maj. Sa împêratul și regele, înalții ôspeți s'au oprit trei zile in Viena, in care timp Maj. Sa imperatul și regele a dat un prânț de gală in onôrea lor. — *Dra Cornelia Lupu*, învățătore la școla comunală de fetițe in Hațeg, la esamenul din 12 martie st. n. a dovedit un rezultat bun cu elevele sale. — *Dl Alesandru Pop* la 26 martie a fost promovat la gradul de doctor in medicina universală, de cătră universitatea din Viena. *Dl Dimitrie Barđoși*, vigil financiar, a fost numit provigil cu domiciliul in Solnoc.

Albina, institutul de credit și economii din Sibiu, la 29 martie n. s-a ținut adunarea generală. Din profitul curat de 45,710 fl. 16 cr. s'au dat: drept dividende pentru acționari 15,000 fl., drept supra-dividende 15,000 fl. Pentru scopuri de binefacere 1,228 fl. 40 cr. Din celelalte decisiuni, amintim, că mărcile de prezență pentru membrii direcțiunii s'au urcat dela 4 la 5 fl. de ședință. In direcțiune s'au reales dnii Iosif Sterca Șuluțu din Sibiu și George Pop din Băsești, êr in locul reposatului Constantin Popas, s'a ales dl Ioan G. Ioan din Brașov.

Atentat in contra țarului. In timp scurt s'au făcut doue atentate in contra țarului; unul in Petersburg când voiă să plece la Gacın; altul in parcul dela Gacın. Nici unul n'a izbutit. Nu-i glumă a fi țar al Rusiei!

Iubileul episcopului Popasu. Protopopiatul gr. or. al Lugosului a decis ca preoțiimea din acel protopopiat să se presinteze tâtă in corpore la iubileu. Din Brașov, unde episcopul Popasu a fost protopop, se vor trimite doue deputațiuni spre a felicita pe iubilant; una dela biserica st. Nicolae, care se compune din dnii protop. I. Petric, parochul V. Voina, mireni Ioan Lengheru, Sterie Stinghe, Ioan Almășan, Stinghe găburașul, Anton Purcărea și directorul Stefan Iosif, êr a doua din cetate se compune din părintele Baiulescu și C. Popasu jun.

Limba universală „Volapük“. «Volapük», limba universală, a intrat într'un stadiu serios; bărbați serioși cu poziția socială înaltă se ocupă cu acêsta limbă, și Francesii se străduesc, ca să se respândescă in Paris, in Franța și in coloniile ei. Acêsta limbă a alcătuit-o Schleyer in 1881, după o ostenitôre muncă de 20 ani. «Volapük» e o astel de limbă, care e compusă din rădêcinile limbilor europene. Prin acêsta limbă, care se pôte învățâ — după cum dice profesorul din Paris Kerekhov — in decurs de 8 zile,

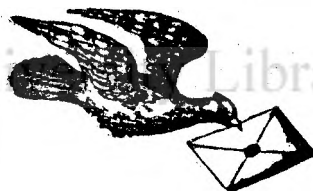
s'ar inlesni călătoria în totă lumea, s'ar inlesni comerțul și industria. «Volapük» este compusă din limbile romanice și germanice și are 13,000 de cuvinte, dintre cari vom cită câteva: Durere *dol* (din dolor,) fluviu *flun* (din flumen,) înțelepciune *sap* (din sapientia,) popor *pop* (din populus,) câmp *fel* (din nemțescul Feld,) sfără *fad* (din nemț. Faden,) domnă *löd* (din engl. lady,) fumatul *smok* (din smoke,) pētră *ston* (din stone,) timp *tim* (din romăna) etc. Din aceste pilde se vede, că cuvintele limbii «Volapük» sânt mai tôte cunoscute. Cuvintele se rostesc după cum sânt scrise fără nici o accentuare. Formarea cuvintelor ăraș e fôrte simplă, de pildă: Europa *Iulop*, european *julopel*, România *Rom*, din România sēu român *romel*, Bucureșci *Buh*, bucureșcēnă *bukel*, Franța *Flent*, din Franța sēu francez *flentel*, Paris *Plis*, parisian *plisel*. Se vedem acum, cum se legă cuvintele sēu cum se formēză o țicere. De pildă: Președintele republicei *Biziedal*, duminică *baludel*, mercuri *maludel*, servitor *dunel*, camerier *cemadunel*, țiar *lazed*, femeie *vom*, femeie măritată *of-man*. Dicerea: La mine este cartea Hortensiei: *Lobob buki de Hortensia*. Am cumpărat o sticlă de vin: *Elemob fladi de vin*. Aurel vine dela vânătoare: *Aurel kōmom de jug*. Fiul meu e în Bucureșci: *Son obik binom in Buk*. Voi călători în Italia: *Motvob ab tael*. Bună țiaua, domnul meu: *Glidi szol*. Cum ve simțiti: *Lico stadols?* Gion-Ionescu astădi a scris un articol despre teatru: *Gion-Ionescu epenom laltugi dō teat*. Aici vorbesc în limba volapük: *Volapükon*. Cuvântul «Volapük» însemnēză: *limbă universală*, din cuvintele: *vol* lume (din nemțescul Welt) și *pük* a vorbi (din englezescul speak.)

Negoțul ou pērul la Paris. Pērul fals cu care se gătesc femeile la Paris este procurat de niște samsari, cari cutreeră bilciurile din Anvergne, Normandia, Bretagna și Poitou. Acești samsari cumpēră de pela fete păr cu preț fôrte scădut. Pentru 10 lei, sēu cel mult 15 și un fular sēu 5 metri de stofă indiană, o țerancă se lasă a i se tăia pērul care i se ia din creșcetul capului. În termin de mijloc, fiecare din acești samsari taie dela o singură fată câte trei sute de grame de pēr. Astfel kilogramul îl costă 55 sēu 60 de lei cel mult. Acesta marfă este plătită de perucherii cu 120 lei. Aceștia fac să trecă pērul prin diferite operațiuni de curățire și peptēnat, care-l reduc la 700 grame, pērul cumpărat ce se pôte întrebuintă. Manipulațiunile prin cari trece pērul până să-l împletescă în cōde nu sânt costisitoare. Pentru un chilogram cheltuelile nu trec peste suma de 50 de lei. Dar cu ce preț perucherul revinde acestă marfă cumpărată cu preț așă de mic dela fetele dela țēră? El vinde 25 de grame pēr cu 30 lei. Chilogramul redus la 700 grame, face dar să intre în cassa lui 840 lei, din care scotēndu-se tôte cheltuelile, i remăne un beneficiu net de 670 lei. La Paris sânt vr'o 10 mari perucherii. Fiecare din ei negoțēză aprōpe 350 chilogramme de pēr. Pe fiecare an 8 mii de fete sārăce sânt tunse în profitul elegantelor din Paris. Numai marii perucherii întrebuintēză în comerțul lor frumosul pēr cumpărat dela țerance. Coatorii a căror clientelă este mai puțin bogată întrebuintēză pērul lăpēdat de marii perucherii, fără să mai vorbim de pērul din China, care se strînge de prin gunoi. Cu tôte aceste, folōsele și ale acestora nu sânt mai puțin mari. Se citēză că un mic perucher care are de clientelă tôte femeile galante fără avere, și care vēndēndu-le cōde de pēr galbēn adus din China ce s'a adunat nōptea din cei ce strîng sdrențe, câștigă 40,000 lei pe an.

Sciri scurte. Regina Italiei va publică în cūrēnd o carte, care va cuprinde poesii, mici istoriōre și fabule scrise în versuri de ănsaș regina. — *Guvernul român* a hotărit să participe la esposiția universală ce se va ținē la Paris în 1889. — *Nouele cursuri* înființate la facultatea de medicină din Bucureșci pentru dnii doctori Asaki, Kalenderu și Babeș, se vor deschide după vacanțele Pașcilor. — *Un român din Chili* a trimis pentru museul de istorie naturală din Bucureșci scheletul unei balene uriașe: acest schelet este cuprins în patru lădi mari și a sosit la Galați. — *Cholera* s'a ivit ăraș în Budapesta; pân' acuma s'au constatat numai trei casuri, dar pe când aceste șire vor eși la lumină, de sigur vor fi mai multe.

Necrolog. Ana Popovici, preotēsă vēduvă, mama dlui Miron Pompiliu profesor în Iași, a încetat din viață la Ștei, comitatul Biharia, la 5/17 martie, în etate de 82 ani, lăsând în doliu afară de stimabilul nostru colaborator și pe celalalt fiu, pe George Popovici preot în Ștei-Lunca, pe nepotul Nicolae Popovici student de cl. VII, pe fiica Dilinca măritată Teaha preot în Cămb și alte multe rudenii. Serviciul funebral a fost sevērșit de preoții Ioan Coroiu din Vașcou-Bărești, Atanasiu Popa preot din Cămpani, Nicolae Cucu din Petrileni: preotul Ioan Coroiu a ținut o predică fôrte acomodată, care a stors lacrimi din ochii tuturor celor presinți. La acestă petrecere din urmă a reposatei a fost de față popor mult. Fie-i țērina ușoră!

Posta Redacțiunii.

X. Y. Din anul 1879 avem la dispoziție doue esemplare complete din «Familia.» Primul unuia este redus la 6 fl.

Blaș! În anul 1885 n'au apărut 80 de numere din lōia noastră, prin urmare nr1 80, pe care l'ați cerut, nu vi s'a putut trimite

O vizită la bunica. Va eși.

Să plâng. Nu se pôte.

Cine este fericit? Imitațiune după o poezie publicată și în colōnele acestei foi.

Dlul A. B. in Gh. Nu ve putem satisface rugarea.

Călindarul sēptēmānei.

Țiaua sēpt.	Călindarul vechiu	Călind nou
Dumineca 5 Ev. dela Marcu c 10, gl. 9.		
Duminecă	22 Mart. Vasilie	3(†) Flori
Luni	23 Cuv. Nicolau	4 Ambros
Mărți	24 Zaharia	5 Emilia
Mercuri	25 (†) Bunavestire	6 Celestu
Joi	26 Sob. Arch. Gavril	7 Eugesibiu
Vineri	27 Cuv. Mart. din Tesal.	8 Amant
Sămbătă	28 Cuv. Ilarion	9 Maria

Aviș!

Sēptēmāna trecută am inceput să ne încassăm restanțele prin ramburse postale; cei ce nu vreu să capete de aceste, grăbescă a-și refui datorია, căci noi numai cu abonamente plătite regulat înainte putem să sustinem fōia.

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hūgel în Oradea-mare.